

(*Acrocephalus palustris*, BECHST.) fajkörébe vonja. Különben e tárgyban már 1892-ben, az ornithologusok körében kevésbé ismeretes «Szilézia avifaunája» cz. művemben kifejeztem nézeteimet. A többek közt a 136. lapon azt mondom ugyanis: «NAUMANN horticolus»-a Sziléziában is előfordul. Sajnos, csak kevés példány volt kezemben s ezeket is, akkoriban kezdő ornithologus létemre, s ily finom eltérésekre nem ügyelve, nem tartottam meg magamnak. Ennek daczára az a nézetem, — bárha így a legtöbb mai ornithologussal szemben állok, — hogy a szóban forgó madár az *Acrocephalus palustris*-nak határozott válfaja, mely éppen a megváltozott és a tartózkodási helyhez alkalmazkodott életmód következtében fejlődött ki. Az éneke pl. egészen más; sajnos, mint már említettem, akkoriban elmulasztottam feljegyzéseket tenni, s most emlékezetből nem merek ily finom megkülönböztetéseket közölni. Jövő megfigyelők majd figyelmeiket mindenesetre a két forma biológiai sajátosságaira kell hogy irányozzák. Tapasztalt tojásgyűjtők állításai szerint tojásaik is különböznek stb.» A mint tehát látható, nézeteimet CHERNEL úr vizsgálatai csakhamar beigazolták, s így az ő felfogása, — más ornithologusokkal szemben, — ma már nem áll egyedül.

További pontos megfigyelések a nádi poszáta-kérdésre kétségtelenül újabb és érdekes világot fognak még vetni; de az, hogy a szóban forgó madarat jövőre mint az *Acrocephalus palustris* válfaját kell megjelölnünk, már most is — CHERNEL úr nézetéhez csatlakozva — tiszta meggyőződés.

A *Loxia bifasciata* és *rubrifasciata* hazánkban.

A keresztesőrűeknek ezen úgy külsejére nézve érdekes, mint megjelenésére nézve pedig ritka fajairól vajmi keveset olvashatunk szaklapjainkban; egyrészt már a keresztesőrűek kóbor természeténél fogva, de másrészt talán azért is, mert a kevés hegyi lakót, különösen a bányász népet kivéve, másutt aligha találkozzunk ezekkel a könnyen szelidíthető és háladatos madárfoglyokkal.

A *Loxia bifasciata* vonulását magam is csak kétszer figyelhettem meg: egyszer 1883. év telén kisebb számban és 1889. év őszén nagyobb

Varietät als eine wohlberechtigte subspecies zum Sumpfrohrfänger (*Acrocephalus palustris* Bechst.) zu ziehen. Bereits 1892 habe ich mich in meiner, den Ornithologen nur wenig bekannt gewordenen «Avifauna Schlesiens» hierüber näher ausgesprochen. Es heißt da auf p. 136 u. N.: «Naumann's horticolus kommt auch in Schlesien vor. Leider habe ich nur wenige Stücke in Händen gehabt und diese wenigen wieder fortgegeben, da dies zu Beginn meiner ornithologischen Thätigkeit in Schlesien war und ich damals noch nicht hinreichend auf dergleichen Feinheiten achtete. Doch möchte ich, obgleich ich mich dadurch wahrscheinlich im Gegensatz zu der Mehrzahl der heutigen Ornithologen stelle, die Vermutung aussprechen, daß wir es hier mit einer guten subspecies von *Acrocephalus palustris* zu thun haben, welche eben durch die veränderte und einem neuen Aufenthalt angepaßte Lebensweise entstanden ist. Die Stimme z. B. ist anders; leider habe ich es, wie gesagt, damals unterlassen, sofort Notizen zu machen und aus der Erinnerung wage ich nicht, dergleichen feine Unterschiede wiederzugeben. Künftige Beobachter werden ihr Augenmerk namentlich auf biologische Eigenthümlichkeiten beider Formen zu lenken haben. Erfahrene Eierjammler behaupten, daß auch die Eier verschieden seien u. s. w.» Wie man sieht, haben diese meine Ansichten durch die Untersuchungen des Hr. v. Chernel eine rasche Bestätigung erfahren, und letzterer wiederum steht mit seiner Meinung den anderen Ornithologen gegenüber nicht mehr allein da. Zweifelsohne werden fortgesetzte genaue Beobachtungen in der Rohrfängerfrage noch manches Neue und Interessante zu Tage fördern; aber dadon, daß der Gartenrohrfänger künftig als subspecies zu *Acrocephalus palustris* gezogen werden muß, bis ich jetzt schon im Anschluß an Hr. v. Chernel fest überzeugt.

Loxia bifasciata und *rubrifasciata* in Ungarn.

Man liest über diese, sowohl dem Aeußeren nach interessanter, als dem Erscheinen nach seltenen Arten der Kreuzschnäbel, kaum etwas in unseren Fachblättern, u. z.: theils wegen ihrer vagabundirenden Lebensart, und theils auch deswegen, weil mit Ausnahme der geringen Zahl der Bergbewohner, besonders der Bergleute, wir diesen leicht zählbaren und dankbaren Vogel kaum anderswo als Gefangenen finden.

Den Zug des weißbindigen Kreuzschnabels (*Loxia bifasciata*) konnte auch ich nur zweimal beobachten: einmal im Winter des Jahres 1883 in geringer

mennyiségben, a mint azt a *Természettudományi Közlöny* ugyanez évi folyamában jeleztem is. Ebből juttattam még a külföldnek is. Nagyságra nézve megegyezik a *L. minor*-ral, csakogy színezése élénkebb úgy a piros, mint a zöldes-sárga hímeknél, mozdulatai pedig nem oly gyorsak, mint amazé; hívása és éneke valamennyi keresztcsőrűétől olyannyira elütő, hogy már nagyobb távoból reá lehet hangjára ismerni. A fogságot ép úgy, mint a többi rokona, könnyen szokja meg; kalitkában szeret bukfenecezni, különösen hátrafelé; éjjel nyugtalan és már holdvilágnál is kúszik, sőt meg is szólal. Nagyobb kalitkában évekig élél; az 1889-iekéből még e nyárig volt egy gyönyörű példányom, mely a szabadba ki-kijárt, ez idén azonban más közönséges fajrokonával összeakadván, azzal elszállott és többé vissza nem tért. Kender- és napraforgómagon tartottam, nyáron felváltva zöldséggel (madárhúrral) és gyümölcsessel; a diót nagyon kedveli és fölötte érdekes a csontár kimagozása.

A *L. rubrifasciata*-t csak ez idén kerítettem meg véletlenül. Ez — a szárnyán jellemző rózsás csíkokon kívül — nagyságra és hívásra nézve hasonlít a *L. curvirostra*-hoz és épen azért nem sokba vettem vonulás közben, csak mikor közelről megvizsgáltam, tűnt fel a külön faj. Fogságban nem oly hálados, mint az előbbi, már bágyadtabb színezésénél fogva sem. Éneke nem valami különös.

Egyben megemlítem még, hogy a Loxiák közül leggyakrabban megfordul nálunk a *L. curvirostra*. 1885. év őszén láttam a *pityopsittacus*-t és 1886-ban Ungvárott és ez idén a Csorbai-tónál a *L. minor*-t, keresztcsőrűink legkisebbikét.

Ungvár.

Medreczky István.

Zahl und zum zweitenmal im Herbst des Jahres 1889 in größerer Anzahl, wie ich hierüber damals im *Természettudományi Közlöny* auch berichtet habe. Von diesen ließ ich damals auch dem Auslande welche zukommen. Die Größe ist gleich der vom kleinen Kreuzschnabel (*Loxia minor*), die Färbung ist jedoch lebhafter sowohl bei dem rothen, wie bei dem grünlich-gelben Männchen, die Bewegung ist aber nicht so flink, als bei jenen; der Ruf und Gesang unterscheidet sich aber so von dem der übrigen Kreuzschnäbeln, daß man ihn daran schon aus der Ferne erkennen kann.

In der Gefangenschaft gewöhnt er sich so leicht, wie die übrigen Arten; im Bauer purzelt er gerne, besonders nach rückwärts. Nachts ist er unruhig, klettert auch bei Mondschein und ruft sogar. Im größeren Bauer lebt er oft Jahre lang; von denen aus dem Jahre 1889 besaß ich einen prachtvollen Vogel bis zum heurigen (1894) Sommer, er ging frei aus und ein, heuer aber traf er mit einem seiner gemeinen Verwandten zusammen, flog mit diesem fort und kam nimmer zurück. Ich fütterte ihn mit Hanf- und Sonnenblumen-Samen, wozu ich ihn im Sommer abwechselnd Grünes (Hornkraut) und Obst hinzugab; Nüsse aß er sehr gerne und besonders interessant ist sein Deffnen derselben.

Den rothbindigen Kreuzschnabel (*Loxia rubrifasciata*) gelang es mir unverhofft nur heuer zu fangen. Abgesehen von den charakteristischen rosenfarbigen Streifen auf den Schwingen, ist er seiner Größe und seinem Rufe nach sehr ähnlich dem Fichten-Kreuzschnabel (*Loxia curvirostra*); demzufolge habe ich ihn während des Zuges nicht beobachtet und erst als ich ihn näher untersucht habe, fiel mir diese besondere Art auf. In der Gefangenschaft ist er nicht so dankbar, als der vorige, schon wegen seiner blässer Färbung. Sein Gesang ist nicht besonders.

Bei dieser Gelegenheit will ich noch bemerken, daß von den Kreuzschnäbeln bei uns am häufigsten der Fichten-Kreuzschnabel (*Loxia curvirostra*) vorkommt. Im Herbst 1885 sah ich den Kiefern-Kreuzschnabel (*L. pityopsittacus*) und im Jahre 1886 in Ungvár, wie heuer beim Csorbai-tó (Csorbaer See) auch den kleinen Kreuzschnabel (*Loxia minor*), den kleinsten unserer Kreuzschnäbel.

Ungvár.

Stefan Medreczky.